

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

“Затверджено”

декан факультету педагогічної
освіти

_____ Петрина Р.Л.

« _____ » _____ 20__ р.

ПРОГРАМА

АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

З ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

для здобуття ступеня «бакалавр»

за спеціальністю 014 «Середня освіта»

Розглянуто і затверджено

на засіданні кафедри ТіМФК

протокол № 15 від 24 березня 2021 р.

Зав.каф. _____ Боднар І.Р.

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестаційний іспит має на меті виявити рівень теоретичних знань і практичних навичок, набутих студентами під час навчання за освітньокваліфікаційним рівнем «бакалавр». До змісту іспиту включено завдання з дисциплін: «Теорія і методика фізичного виховання», «Методика викладання фізичного виховання у спеціальних медичних групах» та «Адаптивне фізичне виховання».

Теоретичні знання:

- методологічні та теоретичні основи педагогічного процесу фізичного виховання;
- законодавчі та програмно-нормативні засади системи фізичного виховання;
- закономірності та фактори розвитку людей різного віку;
- теоретико-методичні основи організації фізичного виховання;
- зміст, засоби та методи фізичного виховання осіб різних вікових категорій;
- основи планування, педагогічного контролю та обліку навчального процесу з фізичного виховання;
- методологічні та теоретичні основи педагогічного процесу фізичного виховання з учнями спеціальних медичних груп;
- завдання, принципи і функції фізичного виховання з учнями спеціальних медичних груп;
- особливості побудови і методики уроку фізичної культури і позанавчальних форм фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп;
- сучасні підходи у плануванні, обліку і контролі у фізичному вихованні учнів спеціальних медичних груп;
- методологічні та теоретичні основи педагогічного процесу адаптивного фізичного виховання;
- адаптивне фізичне виховання в процесі інтеграції людей з обмеженими фізичними можливостями в соціум;
- цілі, завдання, принципи, методи і засоби фізичного виховання при різних нозологіях;
- вибір адекватних засобів фізичного виховання при різних нозологіях з урахуванням вікових періодів;
- основи планування, педагогічного контролю та обліку навчального процесу з фізичного виховання людей з обмеженими фізичними можливостями.

Практичні вміння:

- планувати, організувати і здійснювати роботу з фізичного виховання, проведення навчальних і тренувальних заходів та спортивних змагань осіб різних вікових категорій та з обмеженими фізичними можливостями;
- вирішувати теоретичні та практичні проблемні завдання з використанням сучасних методів наукового пізнання;
- формувати в підопічних систему знань і свідому потребу в систематичних заняттях з фізичного виховання та здоровому способі життя;
- організувати спортивно-масову та фізкультурно-оздоровчу роботу в різних ланках фізичного виховання;
- аналізувати, узагальнювати і розповсюджувати передовий досвід, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію;
- здійснювати науково-дослідну та методичну роботу, орієнтуватись в спеціальній науково-педагогічній літературі згідно профілю підготовки.
- студенти повинні оволодіти нетрадиційними методиками, що сприяють ліквідації або стійкій компенсації порушень з боку органів і систем, викликаних тим чи іншим захворюванням;

ПРОГРАМУ склали: доцент, к.фіз.вих. Римар О.В., доцент, к.фіз.вих. Маланчук Г.Г.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Рівні компетенції	Бали	Критерії
I. Початковий	0-34	У відповіді студент не продемонстрував знання основного програмного матеріалу; не орієнтується в питаннях програми; не знає основної літератури.
	35-60	У відповіді студент суттєві недоліки в знаннях основного програмного матеріалу; недостатньо орієнтується в питаннях програми; допустив принципові помилки; допустив помилки при формуванні основних положень відповіді; частково засвоїв програмний матеріал.
II. Середній	61-67	У відповіді студент продемонстрував знання основного програмного матеріалу, але допустив окремі помилки при формуванні основних положень відповіді; не повністю засвоїв програмний матеріал.
III. Достатній	68-74	Студент продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; дещо неправильно побудував відповідь, допустив непослідовність у викладенні матеріалу, не підкреслив ключові моменти.
	75-81	Студент продемонстрував знання програмного матеріалу; засвоїв основну літературу; правильно побудував відповідь, але допустив логічну непослідовність у викладенні матеріалу, або не підкреслив ключові моменти.
IV. Високий	82-89	У відповіді студент продемонстрував знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до аналізу узагальнення ключових положень та знання основної літератури, поверхневі знання у додатковій літературі.
	90-100	У відповіді студент продемонстрував всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу; продемонстрував здатність до творчого аналізу узагальнення ключових положень та знання основної й додаткової літератури.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ «ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»

III.1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання

1. Теорія і методика фізичного виховання як навчальна і наукова дисципліна:

базові поняття; предмет і об'єкт навчальної дисципліни теорії і методики фізичного виховання; джерела та зв'язок теорії і методики фізичного виховання з іншими науками і дисциплінами; значення теорії і методики фізичного виховання в системі підготовки спеціалістів галузі фізичного виховання і спорту; теорія і методика фізичного виховання як наукова дисципліна; зв'язок теорії і методики фізичного виховання з іншими науками та дисциплінами; актуальні проблеми теорії і методики фізичного виховання; методологія і методи наукових досліджень у фізичному вихованні.

2. Національна система фізичного виховання:

витоки фізичної культури українського народу; фізична культура українського народу в період Київської Русі; система фізичного виховання запорізьких козаків; традиції української фізичної культури в новітній період. Сучасні системи фізичного виховання в зарубіжних країнах: поняття «система фізичного виховання»; фактори, які упорядковують соціальну практику фізичного виховання в сучасних умовах розвитку суспільства; характеристика систем фізичного виховання в окремих країнах світу.

3. Мета, завдання, закономірності та принципи фізичного виховання:

мета і завдання фізичного виховання; загальні принципи фізичного виховання; методичні (дидактичні) принципи фізичного виховання; принципи побудови занять в процесі фізичного виховання.

4. Засоби фізичного виховання:

фізична вправа - основний засіб фізичного виховання; поняття про техніку фізичної вправи; характеристики рухів; класифікація фізичних вправ; природні і гігієнічні фактори як засоби фізичного виховання.

5. Методи фізичного виховання:

вихідні поняття («метод», «методичні прийоми», «методичний підхід»); структурні основи методів фізичного виховання (навантаження і відпочинок); класифікація методів і загальні вимоги до їх вибору.

6. Рухові дії як предмет навчання:

рухове вміння та навичка; закономірності і механізми формування рухових вмінь і навичок; відмінні риси рухових вмінь та навичок; перенос навичок. Педагогічні основи процесу навчання руховим діям: передумови та етапи навчання; загальна характеристика процесу навчання; початковий етап навчання руховим діям; поглиблене навчання; етап закріплення і вдосконалення рухових дій.

7. Загальна характеристика фізичних якостей людини:

перенос фізичних якостей; засоби розвитку фізичних якостей; вплив природних і гігієнічних чинників на ефективність розвитку фізичних якостей; адаптація і компенсаторика як найважливіші закономірності розвитку фізичних якостей; принципова схема побудови алгоритму методики розвитку фізичних якостей.

8. Основи методики розвитку силових якостей

загальна характеристика силових якостей; фактори, що зумовлюють силові якості людини; вікова динаміка розвитку силових якостей; методика розвитку силових якостей.

9. Основи методики розвитку швидкісних якостей:

загальна характеристика швидкісних якостей; фактори, що зумовлюють прояв швидкісних якостей; вікова динаміка швидкісних якостей; методики розвитку швидкісних якостей; контроль за розвитком швидкісних якостей.

10. Основи методики розвитку витривалості:

загальна характеристика витривалості; фактори, що зумовлюють витривалість; вікова динаміка

витривалості; методики розвитку витривалості; контроль за розвитком витривалості.

11. Основи методики розвитку гнучкості:

загальна характеристика гнучкості; фактори, що зумовлюють прояв гнучкості; вікова динаміка гнучкості; методика розвитку гнучкості; контроль за розвитком гнучкості.

12. Планування процесом фізичного виховання і контроль за навчальним процесом з фізичного виховання:

функції планування навчального процесу з фізичного виховання; сутність системного планування фізичного виховання; технологія перспективного та поетапного планування фізичного виховання; характеристика основних та допоміжних документів планування фізичного виховання; мета і види контролю; самоконтроль у фізичному вихованні.

13. Цілеспрямоване формування особистості в процесі фізичного виховання:

особливості формування потреби у заняттях фізичними вправами; головні виховні аспекти; аспекти естетичного виховання; визначальні чинники формування особистості; структура і зміст ідеалу гармонійної особистості; особистість викладача як фактор виховання; самовиховання.

II.2. Теоретико-методичні основи фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку

1. Завдання фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку:

закономірності та фактори розвитку дитини; вікова періодизація дітей; вікові особливості розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; значення фізичного виховання в процесі виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; спрямованість завдань фізичного виховання дітей в дошкільний період та під час навчання в початковій школі.

2. Теоретико-методичні основи організації фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку:

природньо-біологічна потреба дитини в рухах як основа організації її життєдіяльності; організаційні форми фізичного виховання дітей дошкільного віку, їх місце в режимі дня дошкільних дитячих закладів; організаційні форми фізичного виховання з дітьми молодшого шкільного віку в початковій школі.

3. Основи методики навчання руховим діям дітей дошкільного та молодшого шкільного віку:

особливості анатомо-фізіологічного розвитку дитини - основа методики оволодіння руховими діями; врахування дидактичних принципів під час навчання руховим діям дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; формування вмінь та навичок у дітей раннього та дошкільного віку; характеристика засобів та методів в процесі навчання руховим діям дітей дошкільного віку; формування вмінь та навичок у дітей молодшого шкільного віку; характеристика засобів та методів в процесі навчання руховим діям дітей молодшого шкільного віку; алгоритм навчання руховим діям та виправлення помилок в процесі оволодіння руховими діями; планування і контроль за формуванням вмінь та навичок.

4. Основи методики розвитку фізичних якостей дітей дошкільного та молодшого шкільного віку:

морфофункціональний стан дитини як основа розвитку фізичних якостей; сенситивні періоди розвитку фізичних якостей дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; характеристика засобів та методів розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку; характеристика засобів та методів розвитку фізичних якостей дітей молодшого шкільного віку; особливості використання диференційованого підходу в процесі розвитку фізичних якостей; планування і контроль за розвитком фізичних якостей.

5. Основи методики формування знань та звички до занять фізичною культурою у процесі фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Виховання у дітей морально-вольових якостей:

вимоги до формування знань у процесі фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого

шкільного віку; основи знань з фізичної культури дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; методика формування звички та потреби до занять фізичної культури дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; виховання моральних якостей у процесі фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; виховання вольових якостей у процесі фізичного виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку; контрольні якісні показники рівня фізичної культури дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

6. Методика використання рухливих ігор і забав у фізичному вихованні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку:

рухлива гра, забава, розвага як засоби фізичного виховання; значення гри, забави, розваги в процесі розвитку та виховання дитини; особливості методики використання рухливих ігор і забав у фізичному вихованні дітей дошкільного віку; особливості методики використання рухливих ігор і забав у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку.

7. Методика проведення урочних форм занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку:

характеристика урочних форм занять; структура урочних форм занять та завдання їх частин; вирішення освітніх, оздоровчих і виховних завдань фізичного виховання під час проведення урочних форм занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку; методи організації дітей та способи виконання вправ під час проведення урочних форм занять з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку; технологія складання конспекту урочних форм занять та аналіз їх проведення.

8. Методика проведення фізкультурно-оздоровчої роботи у дитячих дошкільних закладах та у початковій школі:

методичні вимоги щодо добору фізичних вправ ранкової гімнастики та її проведення; методичні вимоги щодо добору фізичних вправ коригуючої гімнастики після денного сну та її проведення; методика проведення фізкультпауз, перерв та прогулянок з дітьми; методика проведення фізкультурних свят з дітьми.

II.3. Теоретико-методичні основи фізичного виховання дітей середнього та старшого шкільного віку

1. Завдання та особливості методики фізичного виховання учнів середнього шкільного віку:

завдання фізичного виховання учнів середнього шкільного віку; анатоμο-фізіологічні особливості учнів середнього шкільного віку; рекомендації по організації та проведенню уроків фізичної культури з учнями середнього шкільного віку; контрольні якісні показники рівня фізичної культури учнів середнього шкільного віку.

2. Завдання та особливості методики фізичного виховання учнів старшого шкільного віку:

завдання фізичного виховання учнів старшого шкільного віку; анатоμο-фізіологічні особливості учнів старшого шкільного віку; рекомендації по організації та проведенню уроків фізичної культури з учнями старшого шкільного віку; контрольні якісні показники рівня фізичної культури учнів старшого шкільного віку.

3. Основи знань з фізичної культури для учнів середніх і старших класів. Методи виховання звички до занять фізичної культури у дітей середнього та старшого шкільного віку:

основні положення формування потреби та звички до занять фізичної культури в учнів середніх та старших класів; методи виховання звички до занять фізичної культури; програма та критерії результативності формування звички до занять фізичної культури у школярів; контроль і самоконтроль у формуванні звички до занять фізичної культури; вимоги до формування знань у процесі фізичного виховання учнів середнього та старшого шкільного віку; основи знань з фізичної культури для учнів середнього та старшого шкільного віку; шляхи активізації

формування звички до занять фізичними вправами під час занять фізичної культури.

4. Особливості методики навчання техніці фізичних вправ школярів середнього та старшого шкільного віку:

основи та закономірності формування знань, рухових умінь, навичок у школярів; алгоритм методики навчання техніці фізичних вправ школярів; особливості методики планування та реалізації дидактичних завдань у процесі фізичного виховання школярів.

5. Особливості методики розвитку фізичних якостей у школярів середнього та старшого шкільного віку:

сприятливі періоди розвитку основних фізичних якостей учнів середнього та старшого шкільного віку; розвиток силових якостей у школярів; розвиток швидко-силових якостей у школярів; розвиток швидкості у школярів; розвиток витривалості у школярів; розвиток спритності у школярів; розвиток гнучкості у школярів.

6. Особливості методики організації та проведення роботи з фізичного виховання з учнями середнього та старшого шкільного віку в режимі навчального дня та позакласної роботи:

завдання фізичної культури у режимі навчального дня; організаційно-методичні вимоги до проведення фізкультурно-оздоровчої роботи у режимі навчального дня; характеристика форм організації занять фізичної культури у режимі навчального дня; завдання позакласної роботи з фізичної культури; завдання позашкільної роботи з фізичної культури; організація і методика проведення занять із загальної, початкової спортивної підготовки і туризму, «спортивної години»; масові фізкультурно-оздоровчі і спортивні заходи у школі та їх завдання; організаційно-методичні основи фізкультурної і спортивної роботи у позашкільних спортивних і культурних закладах, за місцем проживання та на спортивних об'єктах.

7. Особливості методики планування навчальної роботи з учнями середнього та старшого шкільного віку:

функції та особливості планування навчального процесу з фізичного виховання у ЗОШ; сутність системного планування навчального процесу; характеристика основних і допоміжних документів планування навчального процесу фізичного виховання; технологія перспективного та поетапного планування навчального процесу.

8. Особливості методики контролю за процесом фізичного виховання школярів середнього та старшого шкільного віку:

значення та форми контролю навчального процесу з фізичного виховання; педагогічний контроль навчального процесу з фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти; основні вимоги до педагогічних спостережень; методика педагогічних спостережень (візуальні спостереження, хронометраж уроку, визначення фізіологічної кривої навантаження); самоконтроль у фізичному вихованні, що проводиться учнями середніх та старших класів; значення та особливості методики обліку навчального процесу з фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти.

9. Диференційоване фізичне виховання учнів середнього та старшого шкільного віку:

зумовленість і значення диференційованого фізичного виховання; диференційований підхід у визначенні рівня фізичної підготовленості школярів; диференційований підхід до розвитку рухових можливостей школярів; дозування навантаження на заняттях фізичної культури у школярів з різним соматотипом та рівнем фізичної підготовленості.

11. Основи методики фізичного виховання школярів із послабленим здоров'ям:

стан здоров'я школярів у сучасних умовах, його залежність від способу життя; розподіл школярів на медичні групи для занять фізичної культури; особливості змісту програми з «Фізичної культури» для учнів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальних медичних груп; особливості методики проведення уроку та позакласних форм фізичного виховання для школярів із послабленим здоров'ям.

II.4. Теоретико-методичні основи фізичного виховання дорослого населення

1. Законодавче і нормативне забезпечення та планування процесу фізичного виховання дорослого населення:

законодавчі основи фізичного виховання дорослого населення; нормативні основи фізичного виховання дорослого населення; технологія розробки планів фізичного виховання дорослого населення.

2. Основи управління процесом фізичного виховання дорослих:

етапи фізичного розвитку людини; психофізіологічна характеристика дорослих; цілі та стратегія управління процесом фізичного виховання дорослих.

3. Завдання, основні напрямки та організаційні форми фізичного виховання дорослого населення:

мета та завдання фізичного виховання дорослого населення; основні напрямки фізичного виховання дорослого населення; організаційні форми фізичного виховання дорослого населення.

4. Особливості методики навчання та вдосконалення техніки фізичних вправ дорослих. Реалізація загальних, методичних принципів фізичного виховання та принципів побудови занять в процесі фізичного виховання у роботі з дорослим населенням:

формування мотивації до рухової активності та фізкультурних знань у дорослих; особливості методики фізичного виховання осіб першого та другого зрілого віку; особливості методики фізичного виховання осіб похилого та старшого віку; реалізація принципів фізичного виховання в роботі з дорослими.

5. Особливості методики розвитку і підтримання рівня розвитку фізичних якостей дорослих:

особливості розвитку фізичних якостей в перший період зрілого віку; особливості розвитку фізичних якостей в другий період зрілого віку; особливості розвитку фізичних якостей в старшому віці; особливості розвитку фізичних якостей в похилому віці.

6. Контроль у фізичному вихованні дорослого населення:

значення контролю у фізичному вихованні дорослих; контрольні якісні показники фізичної культури дорослих; лікарсько-педагогічний контроль у фізичному вихованні дорослих; самоконтроль у фізичному вихованні дорослих; градація рівнів фізичного стану дорослих.

7. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні:

Класифікація фітнес програм; структура і зміст фітнес програм; фітнес програми засновані на видах рухової активності аеробної спрямованості; фітнес програми засновані на оздоровчих видах гімнастики; фітнес програми засновані на видах рухової активності силової спрямованості; фітнес програми засновані на поєднанні оздоровчих видів гімнастики і занять силової спрямованості; аквафітнес.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В СПЕЦІАЛЬНИХ МЕДИЧНИХ ГРУПАХ»

1. Завдання, принципи, функції фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи з урахуванням їхніх показників стану здоров'я та фізичного розвитку:

характеристика стану здоров'я та фізичного розвитку учнів спеціальної медичної групи; анатоμο-фізіологічна характеристика; педагогічна характеристика; завдання фізичного виховання учнів з відхиленнями в стані здоров'я; принципи фізичного виховання; функції фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи.

2. Організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах загальноосвітніх навчальних закладів. Характеристика засобів і методів фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп:

організація процесу фізичного виховання учнів з послабленим здоров'ям у загальноосвітніх школах; поділ школярів на групи здоров'я; поділ школярів на медичні групи; комплектування підгруп спеціальної медичної групи.

3. Характеристика засобів і методів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи:

характеристика допоміжних засобів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи; природні фактори; гігієнічні чинники; гігієнічні вимоги до організації режиму дня; характеристика фізичних вправ у фізичному вихованні дітей спеціальної медичної групи; методи фізичного виховання; сучасні підходи у застосуванні засобів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи.

4. Урок фізичної культури з учнями спеціальних медичних груп (організаційні та методичні особливості):

вимоги до уроку фізичної культури у спеціальних медичних групах; побудова і методика уроку; загальна і моторна щільність уроку; інтенсивність фізичних навантажень; дозування фізичного навантаження; особливості методики розвитку фізичних якостей.

5. Планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи:

програма з фізичної культури для учнів спеціальних медичних груп; періоди фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп; контрольні заходи; лікарсько-педагогічні спостереження; самоконтроль.

6. Особливості методики фізичного виховання учнів з різними захворюваннями:

терміни допуску учнів до занять у спеціальній медичній групі; особливості методики занять з фізичного виховання учнів з серцево-судинними захворюваннями; методичні особливості занять при захворюваннях органів травлення; особливості методики при захворюваннях залоз внутрішньої секреції і розладах обміну речовин; особливості методики фізичного виховання з учнями, які страждають нервово-психічними захворюваннями; особливості фізичного виховання вагітних; організація і методика занять з учнями, які мають порушення зору; фізичне виховання з учнями, які мають вади постави; методика занять зі учнями з пошкодженнями опорно-рухового апарату.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ «АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

1. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна:

мета та завдання адаптивного фізичного виховання; зв'язок адаптивного фізичного виховання з іншими науками та навчальними дисциплінами; основні поняття адаптивного фізичного виховання.

2. Законодавчі та організаційні основи адаптивного фізичного виховання в Україні:

принципи державної політики в сфері соціального захисту інвалідів; законодавчі основи фізкультурно-спортивного руху інвалідів в Україні; організаційні основи фізкультурно-спортивного руху в Україні; особливості державної системи корекційної педагогіки.

3. Основні принципи та засоби адаптивного фізичного виховання:

дидактичні принципи та спеціальні принципи адаптивного фізичного виховання; засоби адаптивного фізичного виховання та організаційні форми адаптивного фізичного виховання; профілактика травматизму в адаптивному фізичному вихованні та матеріально-технічне забезпечення адаптивного фізичного виховання; викладач адаптивного фізичного виховання.

4. Адаптивне фізичне виховання при глухоті:

загальні відомості про глухоту; завдання адаптивного фізичного виховання при глухоті; засоби адаптивного фізичного виховання при дефектах слуху; особливості методики адаптивного фізичного виховання при дефектах слуху.

5. Адаптивне фізичне виховання при вадах зору:

загальні відомості про сліпоту та слабозорість; завдання адаптивного фізичного виховання при сліпоті та слабозорості; засоби адаптивного фізичного виховання при сліпоті та слабозорості; особливості методики адаптивного фізичного виховання при вадах зору.

6. Адаптивне фізичне виховання при вадах опорно-рухового апарату:

мета та завдання адаптивного фізичного виховання при станах після ампутації; особливості використання засобів адаптивного фізичного виховання при станах після ампутації; мета та завдання адаптивного фізичного виховання при ураженнях спинного мозку; Особливості використання засобів та методика адаптивного фізичного виховання при ураженнях спинного мозку.

7. Адаптивне фізичне виховання при розумових вадах:

загальні відомості про розумові вади; мета та завдання адаптивного фізичного виховання при розумових вадах; методи та засоби адаптивного фізичного виховання при розумових вадах; особливості методики адаптивного фізичного виховання при розумових вадах.

8. Адаптивне фізичне виховання у будинку дитини:

мета та завдання адаптивного фізичного виховання в будинку дитини; особливості розвитку психомоторних вмінь та навичок у дітей; методи та засоби адаптивного фізичного виховання в будинку дитини; особливості проведення занять фізичними вправами з дітьми першого року життя.

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ДЕРЖАВНОГО ІСПИТУ

1. ТіМФВ як наукова і навчальна дисципліна та її зв'язок з іншими дисциплінами.
2. Зміст поняття «фізична культура», її ціннісний, діяльнісний та результативний аспекти.
3. Поняття «фізичний розвиток людини». Показники, що характеризують фізичний розвиток.
4. Характеристика поняття «фізичне виховання». Взаємозв'язок фізичного виховання з іншими сторонами процесу виховання особистості.
5. Основи системи фізичного виховання в Україні (ідейні, організаційні, програмно-нормативні, науково-методичні).
6. Фізична вправа як основний засіб фізичного виховання. Класифікація фізичних вправ.
7. Поняття про техніку фізичних вправ та її характеристика.
8. Характеристика етапів навчання руховим діям. Завдання етапів. Методи навчання техніці.
9. Характеристика рухових дій як предмету навчання. Рухове вміння, рухова навичка.
10. Характеристика принципів фізичного виховання.
11. Поняття «метод», «методика» та «методичний прийом» у фізичному вихованні. Класифікація методів фізичного виховання.
12. Загальна характеристика сили як фізичної якості людини.
13. Загальна характеристика швидкості як фізичної якості людини.
14. Загальна характеристика витривалості як фізичної якості людини.
15. Загальна характеристика гнучкості як фізичної якості людини.
16. Загальна характеристика спритності як фізичної якості людини.
17. Характеристика методів організації діяльності та способів виконання фізичних вправ на заняттях.
18. Урок – основна форма занять у фізичному вихованні. Структура уроку фізичної культури (її науково-методичне обґрунтування, типові завдання частин уроку).
19. Реалізація освітніх, оздоровчих та виховних завдань під час уроку фізичної культури.
20. Дозування фізичного навантаження на уроках фізичної культури.
21. Види та стадії формування адаптаційних реакцій організму людини.
22. Характеристика неурочних форм занять у фізичному вихованні.
23. Планування процесу фізичного виховання. Характеристика основних документів планування процесу фізичного виховання.

24. Контроль за навчальним процесом з фізичного виховання. Самоконтроль у фізичному вихованні.
25. Зміст та методика проведення педагогічних спостережень на уроці фізичної культури.
26. Зміст та методика проведення хронометражу уроку на уроці фізичної культури.
27. Зміст та методика визначення фізіологічної кривої навантаження на уроці фізичної культури
28. Роль гри у процесі розвитку та виховання дітей. Різновиди рухливих ігор, класифікація українських народних ігор.
29. Характеристика законодавчих документів, що регламентують процес фізичного виховання школярів.
30. Характеристика програм для загальноосвітніх навчальних закладів (архітектоніка і зміст).
31. Характеристика анатомо-фізіологічних особливостей дітей дошкільного віку.
32. Характеристика анатомо-фізіологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку.
33. Характеристика анатомо-фізіологічних особливостей дітей середнього шкільного віку.
34. Характеристика анатомо-фізіологічних особливостей дітей старшого шкільного віку.
35. Організаційні форми фізичного виховання дітей дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу.
36. Організація та проведення занять з фізичної культури з дітьми дошкільного віку в умовах дошкільного навчального закладу (зміст та основні риси).
37. Принципи та методи навчання руховим діям дітей дошкільного віку
38. Особливості методики навчання руховим діям дітей дошкільного віку.
39. Особливості методики розвитку фізичних якостей дітей дошкільного віку.
40. Технологія складання конспекту уроку з фізичного виховання.
41. Методика формування постави у фізичному вихованні дітей шкільного віку.
42. Особливості проведення та організації уроків з фізичного виховання з учнями молодшого шкільного віку
43. Особливості проведення та організації уроків з фізичного виховання з учнями середнього та старшого шкільного віку
44. Основи диференційованого фізичного виховання школярів.
45. Підготовка вчителя до уроку фізичної культури.
46. Дотримання правил безпеки в процесі фізичного виховання школярів. Вимоги до матеріально-технічного забезпечення фізичного виховання школярів.
47. Організація та зміст годин здоров'я, спортивної години в групах продовженого дня та «Дня здоров'я» в загальноосвітній школі.
48. Підготовка фізкультурного активу в загальноосвітній школі. Зміст та особливості проведення гурткових та секційних занять в позаурочний час з учнями середнього і старшого шкільного віку.
49. Педагогічні функції та вміння вчителя фізичної культури.
50. Педагогічна майстерність та педагогічна техніка вчителя фізичної культури.
51. Етапи фізичного розвитку людини. Мета, задачі та засоби фізичного виховання у різні періоди життя людини.
52. Характеристика анатомо-фізіологічних особливостей дорослих.
53. Основні напрямки фізичного виховання дорослого населення та їх характеристика.
54. Організаційно-методичні особливості проведення занять фізичними вправами у фізкультурно-оздоровчих групах дорослого населення.
55. Кондиційне тренування, його зміст та значення. Структура кондиційного тренування.
56. Структура і зміст фітнес-програм. Характеристика основних видів фітнес-програм.
57. Цілі та стратегія управління процесом фізичного виховання дорослих.
58. Фізичне виховання осіб похилого та старшого віку. Контрольні якісні показники фізичної культури дорослих.
59. Особливості мотивації до рухової активності дорослих.

60. Контроль у фізичному вихованні дорослих.
  1. Зміст навчальної програми з фізичної культури для спеціальної медичної групи.
  2. Критерії комплектування медичних груп для занять з фізичного виховання у загальноосвітніх школах.
  3. Характеристика засобів, методів фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп.
  4. Загальні риси методики фізичного виховання учнів підгрупи «Б» спеціальної медичної групи.
  5. Завдання фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп.
  6. Особливості обліку та оцінювання учнів спеціальної медичної групи у процесі фізичного виховання.
  7. Контроль і самоконтроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи.
  8. Задачі, засоби, методичні особливості основної та заключної частин уроку фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи.
  9. Характеристика сучасних проблем фізичного виховання учнів спеціальних медичних груп.
  10. Організаційно-методичні особливості уроку фізичної культури з дітьми підгрупи «В» спеціальних медичних груп.
  11. Особливості методики проведення гартувальних заходів в спеціальних медичних групах.
  12. Організація і методика самостійних (індивідуальних і групових) занять фізичними вправами учнів спеціальної медичної групи.
  13. Загальна і моторна щільність уроку фізичної культури в спеціальній медичній групі.
  14. Характеристика навчальної програми з фізичної культури для учнів спеціальної медичної групи.
  15. Вимоги до уроку фізичної культури спеціальної медичної групи (за Г.І.Погадаєвим, 2000).
    1. Зв'язок адаптивного фізичного виховання з іншими науками та навчальними дисциплінами
    2. Адаптивне фізичне виховання, як наука та навчальна дисципліна
    3. Охарактеризувати поняття «адаптивна фізична культура», «адаптивне фізичне виховання»
    4. Охарактеризувати поняття «адаптивний спорт», «адаптивне фізичне виховання». Вказати відмінності адаптивного фізичного виховання.
    5. Охарактеризувати поняття «фізична реабілітація», «адаптивне фізичне виховання». Вказати відмінності адаптивного фізичного виховання.
    6. Охарактеризувати поняття «інвалід», «інвалідність», «соціальний захист інвалідів».
    7. Охарактеризувати поняття «дефектологія», «коррекційна педагогіка».
    8. Сучасні стан проблеми інвалідності у світі. Причини збільшення кількості інвалідів у світі.
    9. Актуальні проблеми адаптивного фізичного виховання в Україні та світі
    10. Законодавчі основи адаптивного фізичного виховання в Україні.
    11. Основні завдання адаптивного фізичного виховання при вадах слуху.
    12. Основні завдання адаптивного фізичного виховання при з вадах зору.
    13. Основні завдання адаптивного фізичного виховання при ампутаціях та ураженнях спинного мозку.
    14. Основні завдання адаптивного фізичного виховання з особами з наслідками дитячого церебрального паралічу.
    15. Основні завдання адаптивного фізичного виховання при вадах інтелекту.

Література:

Основна

1. Боднар І. Диференційоване фізичне виховання : навч. посіб. / Іванна Боднар. - Львів : ЛДУФК, 2017. - 197 с <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/15661>
2. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп : моногр. / Іванна Боднар. - Л. : ЛДУФК, 2014. – 300 с. - ISBN:978-966-2328-74-5

<http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3763>

3. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. ЛДУФК, 2013. – 170 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/3751>

4. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів у міжнародному спортивному русі. – Львів: Край, 2006. – 346с.

5. Вільчковський Е.С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку.- Л.: ЛОНМІО, 1998.- 336 с.

6. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч.посіб. – Суми: ВДТ «Універсальна книга», 2004. – 428 с.

7. Електронний репозитарій ЛДУФК <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/5246>

8. Линець М.М. Основи методики розвитку фізичних якостей.- Л.: Штабар, 1998.- 117 с.

9. Майер В. І. Програма для спеціальної медичної групи (5-9 класи) / Майер В. І., Деревянко В. В. - Київ, 2008. - 56 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/5247>

10. Маланчук Г. Г. Педагогічна практика у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах для глухих дітей : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту] / Маланчук Г. Г., Грибовська І. Б. – Л. : ЛДУФК, 2011. - 136 с. – ISBN 978-966-2328-18-9. (Гриф МОНМС України).

11. Москаленко Н. В. Теоретико-методичні засади інноваційних технологій в системі фізичного виховання молодших школярів : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : 24.00.02. Київ, 2009. 42 с.

12. Мухін В.Н. Фізична реабілітація. Підручник для студентів ВНЗ фізичного виховання і спорту. К: Олімпійська література, 2000.-423 с.

13. Основи фізичного виховання у системі здоров'язбереження студентської молоді : Навч. посіб. з фіз. виховання для студ. ВНЗ / Н.Н. Завидівська, О.В. Ханіянц. – Л. : Укр. технології, 2010. – 216 с. (Гриф МОН України).

14. Особливості фізичного виховання при різних захворюваннях : лекція з навчальної дисципліни «Диференційоване фізичне виховання» Боднар І., Сороколіт Н. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19930>

15. Оцінювання фізичної підготовленості та здоров'я різних груп населення : монографія / [Боднар І. Р., Виноградський Б. А., Павлова Ю. О., Ріпак М. О., Дух Т. І., Стефанишин М. В.]. - Львів : ЛДУФК, 2018. - 132 с <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/19444>

16. Павлова Ю. Оздоровчо-рекреаційні технології та якість життя людини : монографія / Юлія Павлова. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 356 с.

17. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – 161 с.

18. Римар О. В. Спорт неповносправних: історія та сучасність. - Львів, 2001. - 56 с.

19. Римар О.В. Оцінювання рівня фізичної підготовленості учнів старших класів / О.В. Римар, А.В. Соловей // Молода спортивна наука України : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. – 2013. – № 2. – С. 180-186.

20. Справочник по детской лечебной физкультуре / Под ред. М.И.Фонарёва. – Ленинград: Медицина, 1983. – 360 с.

21. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 1. – 391 с.

22. Теорія і методика фізичного виховання : підруч. для студ. вищ. навч. закладів фіз. виховання і спорту : в 2 т. / під ред. Т. Ю. Круцевич. – К. : Олімпійська література, 2008. – Т. 2.

– 367 с.

23. Фізична культура : програма для спеціальних медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів I ступеня (Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-5812 від 05.10.2005)
24. Фізичне виховання і здоров'я : навч. посібник / авт. кол. : О.Д. Дубогай, Н.Н. Завидівська, О.В. Ханікянц та ін. ; за заг. ред. О. Д. Дубогай. – К. : УБС НБУ, 2012. – 271 с. ISBN978-966-484-151-8. (Гриф МОНМС України).
25. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. – К.: Наукова думка, 2000. – 358с.
26. Шиян Б.М. Методика фізичного виховання школярів. - Л.: Світ, 1993.- 160с.
27. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. – Т.: Навчальна книга – Богдан, 2001.- Ч.1. – 272 с.
28. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. -Т.: Навчальна книга – Богдан, 2002. – Ч.2.– 248 с.
29. Москаленко Н.В. Фізичне виховання молодших школярів: Монографія. – Дніпропетровськ: Інновація, 2007. – 252 с.
30. Томенко О. А. Теоретико-методологічні основи неспеціальної фізкультурної освіти учнівської молоді : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / О. А. Томенко. – Київ, 2012. – 36 с.
31. Теоретико–методичні основи оздоровчого фітнесу : навч.посіб. / Ю.Беляк, І. Грибовська, Ф. Музика [та ін.]. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 208 с.
32. Пангелова Н. Е. Теоретико-методичні засади формування гармонійно розвиненої особистості дитини дошкільного віку в процесі фізичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Н. Е. Пангелова. – Київ, 2014. – 37 с.
33. Кругляк О. Я. Від гри до здоров'я нації. Рухливі ігри, естафети на уроках фізичної культури : метод. посіб. / О. Я . Кругляк, Н. П. Кругляк. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2000. – 80 с.
34. Круцевич Т. Ю. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей : учеб. пособие / Т. Ю. Круцевич, М. И. Воробьев. – Киев : Полиграф-експрес, 2005. – 195 с.
35. Куценко Т. В. Стан властивостей психофізіологічних функцій у дітей молодшого шкільного віку : автореф. дис. ... кандидата біол. наук : [спец.] 03.00.13 «Фізіологія людини і тварин» / Т. В. Куценко. – Київ, 2000. – 18 с.
36. Дубогай О. Фізкультура як складова здоров'я та успішного навчання дитини / О. Дубогай. – Київ : Шк. світ; Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.
37. Інтеграція пізнавальної і рухової діяльності в системі навчання і виховання школярів. / Дубогай О. Д., Пангелов Б. П., Фролова Н. О., Горбенко М. І.– Київ, 2001. – 151 с.
38. Швай О. Д. Педагогічні аспекти управління руховою активністю молодших школярів : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення”/ Швай О. Д. ; Волин. держ. ун-т імені Лесі Українки. – Луцьк, 2000. – 22 с.
39. Шестерова Л. Є. Вплив рівня активності сенсорних функцій на удосконалення рухових здібностей школярів середніх класів : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Шестерова Л. Є. ; Харк. держ. акад. фіз. культури. – Х., 2004. – 20 с.
40. Сергієнко Л. П. Практикум з теорії та методики фізичного виховання / Л. П. Сергієнко. – Х. : ОВС, 2017. – 271 с.
41. Сергієнко Л. Тестування рухових здібностей школярів / Леонід Сергієнко. – К. : Олімпійська література, 2001. – 438 с.

42. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 10–11 класи / Т. Ю. Круцевич, С. М. Дятленко, І. Х. Турчик, Н. С. Кравченко, С. М. Чешейко, О. М. Лакіза, Д. В. Деменков // Фізичне виховання в школі. – 2015. – № 4. – С. 10 – 15.
43. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 5–9 класи / Т. Ю. Круцевич, Л. А. Галенко, В. В. Деревянко, С. М. Дятленко, А. І. Ільченко, Н. С. Кравченко, І. Х. Турчик, С. М. Чешейко // Фізичне виховання в школі. – 2018. – № 5. – С. 3–11.
44. Москаленко Н. В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів : навч. посібн. / Н. В. Москаленко, О. О. Власюк, І. В. Степанова, О. В. Шиян. – Д. : Інновація, 2011. – 238 с.
45. Мосійчук Л. В. Формування комплексної системи навчально-тренувальних завдань у фізичному вихованні школярів (на прикладі підлітків 13–14 років) : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення”/ Мосійчук Л. В. ; ЛДДФК. – Л., 2004. – 23 с.
46. Круцевич Т. Ю. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення : навч. посіб. / Т. Ю. Круцевич, Г. В. Безверхня. – К. : Олімп. л-ра, 2010.– С.56–58.

Допоміжна література

47. Bodnar, I., Petryshyn, Y., Solovei, A., Rymar, O., Lapychak, I., Shevtsiv, U., Ripak, M., Yaroshyk, M. & Sorokolit, N. (2016). Health complaints and well-being complaints among secondary school children. *Journal of Physical Education and Sport*. (16), Supplement Issue 3, 905-909. DOI: <https://doi.org/10.7752/jpes.2016.03142>
48. Bodnarchuk, O., Rymar, O., Solovey, A. & Malanchuk, H. (2018). The interaction of school and family in physical education of first grade students. *Journal of Physical Education and Sport* (18), Supplement issue 2, 1092-1098. DOI : <https://doi.org/10.7752/jpes.2018.s2163>
49. Bodnarchuk O. N., Stefanyshyn V. M., Malanchuk G. G. Dynamic of primary school age pupils' physical fitness / Bodnarchuk O. N., Stefanyshyn V. M., Malanchuk G. G. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. - 2017. - № 4. - С. 152-156. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/7852>
50. Ding, D., Del Pozo Cruz, B., Green, M., & Bauman, A. (2020). Is the COVID-19 lockdown nudging people to be more active: a big data analysis. *British Journal of Sports Medicine*, 54(20), 1183-1184. DOI : [10.1136/bjsports-2020-102575](https://doi.org/10.1136/bjsports-2020-102575)
51. Moskalenko, N., Bodnar, I., Sorokolit, N., Rymar, O. & Solovey, A. (2020). Analysis of Attitudes to educational reforms in Ukraine of Physical Education teachers and primary education teachers. Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference. May 22th–23th, 2, 119-129. DOI : <http://dx.doi.org/10.17770/sie2020vol2.4846>
52. Zavydivska, O., Zavydivska, N., Khanikiants, O. & Rymar, O. (2017). The paradigm of health maintenance at Higher Education Institutions as an Important Component of Human Development in Terms of Modernity. *Journal of Physical Education and Sport*. (17), Supplement Issue 1, 60-65. DOI : <https://doi.org/10.7752/jpes.2017.s1009>